

HET MOMENT

DE ZWAARSTE AVONDSPITS OIT. TOCH TELDE DE DEBATBIJENKOMST VAN DINSDAGAVOND 22 JANUARI NOG 25 DIEHARDS, DIE DOOR WEER EN SNEEUW HUN DUIT IN HET ZAKJE KWAMEN DOEN. ONDERZOEKERS, BELEIDSMEDEWERKERS EN MENSEN UIT HET ONDERWIJS – EN JA, OOK EEN STUDENT – VOERDEN EEN GEANIMEERD GESPREK OVER EEN ONDERWERP DAT HOT IS IN HET MBO: EXCELLENTIE.

De afgelopen vier jaar ontvingen mbo-instellingen middelen om excellentieprogramma's voor hun studenten te ontwerpen. Alle mbo's worstelden aan het begin met dezelfde kwesties. Leontien Kragten, strategisch adviseur bij ROC Midden Nederland licht toe hoe hoe die worsteling geleid heeft tot het ontstaan van het Excellencienetwerk mbo. Het einde van de geoormerkte middelen voor excellentie in het mbo vormde de aanleiding voor bestuurders van vijf instellingen de Stichting MBO[®] op te richten. MBO[®] richt zich op kennisdeling, uitbreiding van het netwerk, professionalisering en het stimuleren van kansrijke initiatieven en onderzoek. Met als doel: excellentie nèt dat steuntje in de rug geven dat nodig is om het een volwaardige plek te geven in het mbo. De kleinere opkomst had stiekem voordelen: in de discussie aan de hand van drie stellingen kon elke deelnemer zijn zegje doen en werd de inhoudelijke discussie echt op een hoger plan getild. Zo bracht de stelling 'In de ideale wereld zijn excellentieprogramma's niet nodig' aan de ene kant voorwaarden voor excellentie in beeld. Denk aan docenten, die oog hebben voor de individuele student en diens behoefte, maar ook aan planning, flexibiliteit in het onderwijs en financiering. Aan de andere kant kunnen excellentieprogramma's als 'luis in de pels' fungeren: bedienen wij wel alle studenten? Of ze nou binnen of buiten het reguliere programma georganiseerd worden, excellentieprogramma's moeten doorsijpelen naar het reguliere programma, zo stelde men. Vergroten

excellentieprogramma's ongelijkheid? Mensen zijn ontegenzeggelijk verschillend. Excellentieprogramma's halen het beste in iemand naar boven. Er is altijd een stapje verder te ontwikkelen. Scholen moeten hun verantwoordelijkheid nemen voor studenten die meer kunnen en willen. Excellentieprogramma's helpen in gelijke kansen bieden. Het verhaal van de talentvolle student Shane illustreerde glashelder hoe het onderwijs niet in zijn behoefte kon voorzien. Hij verliet de school en creëerde zijn eigen pad vol interessante werkervaringen, om op basis daarvan door een hbo-instelling – in zijn woorden – 'omarmd te worden'. Excellentie (graag een ander woord!) en selectie zijn bijna onlosmakelijk met elkaar verbonden, maar roepen – zeker in het mbo – nog altijd weerstand op. In haar afstudeeronderzoek uit 2016 plaatst Leontien Kragten selectie tussen het programma-aanbod en de behoeften van de student. Dat impliceert dat je als docent met een student om tafel zit om te bekijken wat die nodig heeft. Tegelijk vindt er ook veel zelfselectie plaats: studenten die laten zien dat ze een drive hebben of ergens extra tijd in willen investeren. Het Mondriaan College heeft daarvoor een interessante individuele vorm gevonden in een persoonlijk excellentieplan van een student, waarbij de student zelf een aanvraag motiveert, bijvoorbeeld voor een stage in het buitenland. Shane meldde zich zelf met zijn vraag en had graag een luisterende docent gehad die hem coachte of minimaal op weg zou helpen naar een collega. Moet

dan elke docent excellente studenten kunnen begeleiden? Docenten zouden minstens excellentie moeten (h)erkennen en kunnen doorverwijzen. Als het gaat om pedagogisch-didactische kwaliteiten moet elke docent motivatie bij studenten kunnen aanwakkeren en zich daarop ontwikkelen. Wil je als school het beste uit studenten halen, dan moet je investeren in docenten, stelt men. En er wordt geconstateerd dat de (rol en het profiel van) docenten tot dusverre in het mbo-excellentieprogramma onderbelicht zijn. Er blijft nog veel te ontwikkelen en te ontdekken. Illustratief is de vraag die aan het einde van de bijeenkomst wordt gesteld: wat is eigenlijk excellentie in het mbo?

Meer lezen? Zie <https://ecbo.nl/kennisplankje/>

Op 11 maart 2019 organiseerde MBO[®] de conferentie 'Kansen bieden, kansen pakken', over excellentie in het mbo.

